

ARCHIVE COPY

Please return.

Հրատարակութիւն Ամերիկայի Արքեպիսպոս Թեմի Երզրայի Առաջնորդարանի
A Publication of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America

Volume IX, Number 2
June 1986

THE 1986 N.R.A. OF THE EASTERN PRELACY AND CANADA HELD IN DEARBORN, MICHIGAN

The 1986 National Representative Assembly of the Armenian Prelacy of the Eastern United States and Canada was convened in Dearborn, Michigan, between May 14th and May 16th, and was presided over by His Eminence, Archbishop Mesrob Ashjian, Prelate. With the NRA, a Religious Meeting as well as the annual conference of the national Association of Ladies' Guilds was held. The host church for these events was St. Sarkis Armenian Church of Dearborn. Together with all the meetings and sessions, the NRA offered traditional religious ceremonies which inspired fresh enthusiasm and spirit in all those who participated.

The following is a description of the events which took place at the 1986 National Representative Assembly.

I. RELIGIOUS CONFERENCE

On Tuesday, May 13th, the Religious Conference was convened at the Lillian Arakelian Hall of Dearborn with the participation of seventeen members of the clergy: His Eminence Archbishop Ashjian presiding. Archpriest Sempad Der Mkisian and Reverend Antranig Baljian were respectively elected Chairman and Secretary of the Conference.

During the first session, participants listened attentively to the Prelate's Message and the Religious Council Report. His Holiness Catholicos Karekin II had sent a cable on this occasion in which he said:

"Fatherly greetings to beloved priests participating in annual Religious Conference. Pray to Almighty God to grant you all wisdom and courage to continue your services with ever increasing spirit of self-giving dedication. May this conference become a source of spiritual enlightenment to our Armenian People of the Eastern Prelacy of America and Canada."

The Convention rose to hear the Pontifical Message and decided to respond to His Holiness with a warm greeting. In response to the recent bombing of the Catholicosate and the financial difficulties encountered due to it, the clergy raised \$2,000 to send to the Catholicosate of Cilicia.

The main topic of discussion at the Religious Conference was a document on the religious, ceremonial, pastoral and administrative duties of the clergy. After a thorough discussion of the issues in this document and some additions and amendments, it was adopted for implementation.

(Cont. on page 2)

ARCHBISHOP MESROB ASHJIAN RE-ELECTED PRELATE ARMENIAN APOSTOLIC CHURCH OF AMERICA

Archbishop Mesrob Ashjian was re-elected as Prelate of the Armenian Apostolic Church of America on May 16, 1986 for a new four-year term by the National Representative Assembly which convened at St. Sarkis Armenian Apostolic Church, Dearborn, Michigan. The Archbishop holds this office since December, 1977 and was re-elected in 1982 in Boston, Massachusetts.

The results of the election were communicated by the NRA Tivan to His Holiness Karekin II who sent the following congratulatory message:

To: Colonel Harry Sachakian, Chairman and Distinguished Members of NRA

From:

His Holiness Karekin II
Catholicos of the Great House of Cilicia

We are happy to learn from your communication that the National Representative Assembly has re-elected by acclamation His Grace Archbishop Mesrob Ashjian as Prelate of the Armenian Apostolic Church of America for a new four-year term.

While awaiting a detailed report about the NRA session and the election, we take this first opportunity to extend to you and to the newly re-elected prelate our fatherly greetings together with our warmest congratulations and heartfelt wishes.

Surely this re-election is the full manifestation of your love for Archbishop Mesrob, of the confidence you have in his person and capacities and experience as well as of grateful recognition of his most valuable services to our beloved people of the United States of America and Canada.

Confirming his re-election we pray God to strengthen him and you all. May He grant him renewed spirit of dedication so that his new term of office may become a source of even greater achievements for the benefit of our church and nation.

Prayerfully,
Karekin II
Catholicos of Cilicia

Antelias, May 21, 1986

MESSAGE TO PRESIDENT REAGAN

Dear Mr. President:

The National Representative Assembly of the Armenian Apostolic Church of America, now in session in Dearborn, Michigan, wishes to extend its greetings and best wishes to you.

The delegates to the annual Assembly representing all of our Churches and parishioners in the United States and Canada commends your strong leadership in guiding our beloved country and the rest of humanity towards a more peaceful and just society.

We are particularly pleased that this year the Senate has finally ratified the Genocide Treaty which received your leadership and support. Armenian-Americans know full well that genocide is a major crime against humanity. All of us have suffered and continue to pay the price for the genocide of the Armenian people.

We ask that you make every effort to give appropriate recognition to the Armenian Genocide so that history will never forget the wrongs that were committed. In particular, we urge your support of House Joint Resolution 192 which seeks to designate a Day of Remembrance of Man's Inhumanity to Man.

This action will reaffirm to the world that such tragic events must never be repeated.

May Almighty God grant you the wisdom and good health to successfully fulfill your awesome responsibilities.

Archbishop Mesrob Ashjian
Prelate

ՀԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ

Միտքդ Ա. Քիզյ. Թաշմեան

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու մէջ, ամէն տարի, Յունիսի երբորդ Կերակին, «Հայերնու Օր» կը տօնուի: Կը յիշուի քաղեմասնու-Քիւնեիըը ցոյրը կրաւ իւայնիդը, որոնք իրցի ՆահաբարուՔիւնեամբ կատարած են Հայքական իրենց պարտականութիւնըը, սիրով եւ պարտաստակամութեամբ վերցնելով ընտանիքի բեռը, բաժնելով իրենց սովորեցներուն Նեո տան վերաբերող նիւթական եւ բարոյական պարտաւորութիւնըը եւ ստանձնելով պատասխանատուութիւնը ընտանիքի մօր Նեո, Նսկելու զաւակներու կրօնա-բարոյական զաստիարակու-թեան վրայ:

Եւ ինչո՞ւ է: Չարժե՞ք արքեպօ, գլխ տարին անգամ մը, պաշտօնասպէս եկեղեցու բեմերէն կամ Հաւաքութեանը մէջ, յարգել ա՛յն անձերը, որոնք իրենց իւրաքանչիւր կրքերուն տրման լծուած են տարիներու հասարակարգի, սերունդի հասարակարգի, եւ երգած են իրենց զաւակներուն սրտակից, իորհրդապան առաջնորդները:

Ինչպէ՞ս կարելի է չարիկ չօր մը

(Ճաբ. էջ 7)

THE 1986 NATIONAL REPRESENTATIVE ASSEMBLY

(Cont. from page 1)

II. THIRD ANNUAL CONFERENCE OF THE NATIONAL ASSOCIATION OF LADIES' GUILD, MAY 15-16, 1986

Business

The delegates to the third Annual Conference of the NALG convened on May 15, 1986. The conference theme was "Armenian Women On The Move." Registration of delegates took place with twenty-seven delegates and six guests representing twelve local guilds of the U.S. and Canada.

His Eminence Archbishop Mesrob Ashjian gave the invocation and welcomed both the delegates and guests. Archpriest Dr. Gorun Shrikian welcomed the participants to Dearborn on behalf of the St. Sarkis parish.

Ms. Betty Kessel of Dearborn, Michigan, and Ms. Margaret Dardarian of Maryland were, respectively, elected as Chairlady and Secretary of the Conference. The minutes of the Second Annual Conference of the NALG were read and approved as corrected. The summary of the Second Annual Conference was voted as an addendum to the said minutes. The NALG Executive Council's Annual report was read by Chairlady Grace Bagdasarian and reported to the Executive Council of the Prelacy for incorporation into its annual report to the NRA.

The NALG financial report and proposed budget was presented by Ms. Rita Tatevosian. The proposed by-laws, part I, of the NALG of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church was presented by Ms. Gemma Vartanian. It was reviewed by the delegates and accepted as is to be submitted to the Prelacy Executive Council.

The ladies of the Detroit community excelled in their hospitality.

Lectures

Archpriest Dr. Mesrob Tashjian, Pastor of Sts. Vartanantz Church of Providence delivered a lecture on the topic of various sects and cults in the United States. It was a very timely topic and enlightening speech.

Very Reverend Anoushavan Tanielian made a presentation at the First Regional Seminar hosted by the Ladies' Guild of the St. Illuminator's Cathedral. A video presentation of that seminar was shown.

The delegates submitted reports of their activities and accomplishments during the year.

Election of the NALG Executive Council Officers

Ms. Grace Bagdasarian, Sts. Vartanantz, Providence
Ms. Betty Sadjian, St. Gregory the Illuminator,
Philadelphia

OUTREACH.

Archbishop Mesrob Ashjian
Prelate
Mary Hampanian - Editor

OUTREACH (USPS 426-490) is published monthly by the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America, 138 East 39th Street, New York, New York 10016, (212) 689-7810. Unsolicited manuscript will be considered for publication; please include a stamped, self-addressed return envelope. We reserve the right to edit articles in order to conform to space limitations. Signed articles do not necessarily reflect the policy of the Armenian Apostolic Church of America. Send all correspondence to the above address to the attention of the Editor. Printed in the United States of America. Second class postage paid at New York, N.Y. 10016.
Postmaster: Send address changes to Outreach, 138 E. 39th St. New York, N.Y. 10016

Ms. Nora Serverian, St. Gregory the Illuminator, Philadelphia
Ms. Ann Keosayan, St. Illuminator's Cathedral, New York City
Ms. Oski Ornazian, St. Sarkis, Dearborn.

The executive council members of the NALG were applauded for their outstanding accomplishments last year. They were especially commended for creating and developing the NALG By-Laws and for organizing the NALG Seminar.

The Third Annual Conference of the NALG gave all its participants a sense of great satisfaction and accomplishment. The atmosphere was cordial and true to its theme of "Armenian Women on the Move." It was a progressive meeting which holds promises yet another year of dedication and hard work.

The NALG Members expressed their thanks to His Eminence Archbishop Ashjian and the Prelacy Executive Council Members for their assistance and encouragement. They also thanked Rev. Dr. Gorun Shrikian, Yereztgin Shrikian and the St. Sarkis Ladies' Guild for their warm hospitality and helping hand.

III. NATIONAL REPRESENTATIVE ASSEMBLY

This year's National Representative Assembly was convened on May 14th, 1986, at 2 pm. Serpazan Hayr began the meeting with his opening prayer after which the eldest and youngest of the Assembly delegates, Colonel Harry Sachakian and Mr. Sarkis Khuzkian respectively, were invited by the Prelate to act as the temporary Tivan.

The Pastor and Chairman of the host church, Rev. Dr. Gorun Shrikian and Mr. Albert Sarkissian respectively, expressed best wishes for a successful assembly. The credentials committee and nominations committee elections followed, the members of which pursued their duties and responsibilities. The Tivan of the Assembly was elected as follows:

Colonel Harry Sachakian, Chairman
Mr. Zaven Sarkissian, Co-Chairman
Very Rev. Khajag Hagopian, Armenian Secretary
Mrs. Susan Erickson, English Secretary

The Religious Council and Executive Council reports were presented by the Chairmen of each Council, Archpriest Moushegh Der Kaloustian and Mr. Nerses Chitjian, respectively. The answers and elucidations to many questions were given to the delegates on Thursday morning.

The participants in the National Representative Assembly listened to Catholicos Karekin II's cable in which he sent his good wishes for the success to the work of the NRA, particularly when he said:

"We pray God to strengthen and enlighten you all for fruitful and beneficial deliberations which surely will be motivated by genuine concern for the highest interest of our beloved people of the Eastern Prelacy. May the Lord guide you so that you may be devoted with commitment to such spiritual, educational, cultural and national services that may bear abundant fruit for the enhancement of the life and work of the people you represent in faithfulness to God, to our church, to our people in your great country of America."

On Wednesday evening, Mr. Nerses Chitjian, Chairman of the Executive Council of the Prelacy, delivered the keynote speech after which His Eminence Archbishop Mesrob Ashjian delivered his report in which he discussed the realizations of the year past and concentrated on the role of the Armenian Church in the context of the Armenian Diaspora and pointed out the importance and the role of the Armenian Church in America. It was interesting to learn that among the three hundred active churches in the world, one hundred exist in the U.S. and Canada. Also eighty-two of the three hundred and ten married priests, twenty-two out of eighty-eight Vartabeds and twelve of fifty-two Bishops and Archbishops are in the U.S. and Canada. All this manpower and financial strength including one hundred and thirty Armenian Day and Saturday Schools makes the Armenian Church the strongest Armenian organization in North America. later, Serpazan Hayr elaborated on some of the future plans for the year ahead.

At the end of the session, Archpriest Torkom Hagopian, pastor of the St. Sarkis Church of Boston, with great enthusiasm, asked the permission of the Assembly to read the encyclical of His Holiness Karekin II issued on April 29, congratulating the 25th Anniversary of the ordination of Archbishop Mesrob Ashjian. The Assembly praised and warmly received the pontifical message.
The Assembly then decided to send cables to Mr.

Ronald Reagan, President of the United States of America; the Honorable Brian Mulroney, Prime Minister of Canada; and Mr. James J. Blanchard, Governor of the State of Michigan.

On Thursday morning, May 15, the Assembly broke into five different panels: Armenian Christian Education, Armenian Education, Constitutional Matters, Administrative Matters and Budget, Finance and Audit. Through this day the delegates worked in committees discussing the projects.

Later, the Assembly adopted the guidelines of the Panels and with few amendments ratified them. Following are some of the decisions of NRA 86:

A. Christian Education

1. Proclaim 1986 "The Armenian Church and Her Children" year in order to:
 - a. Give central attention to our Armenian youth.
 - b. Give priority towards encouraging the participation of our children in all Sunday School Programs.
 - c. Encourage our youth to participate in AREC sponsored national programs, and their local church community activities, as well as encouraging our older youth to take on positions of responsibility such as joining the choir, serving on the altar, assisting in Sunday School, etc.
2. Further cultivate the Sunday Schools, especially to recruit as many students as possible.

Christian Education Panel; meditation is in order

B. Armenian Education

1. To proclaim a week during the year as Armenian School Week and use all resources and media to create awareness on the importance of Armenian language education and also to help Armenian Day schools.
2. Encourage, study and promote audio-visual aids and the newest methods for teaching the Armenian language.

Armenian education was one of the most debated subjects.

C. Administrative Panel

The panel proposed a reform of the structure of NRA and also advised that Assembly deliberations be used instead of the panel system which might lead to narrow and parochial discussions. Assembly deliberations will provide a more comprehensive and interdisciplinary approach when studying the issues at hand.

The Administration Panel came out with bright and innovative ideas.

(Cont. on page 3)

THE 1986 NATIONAL REPRESENTATIVE ASSEMBLY

(Cont. from page 2)

BIBLE READING IN THE ARMENIAN CHURCH

JUNE, 1986

1. **FEAST OF HOLY ETCHMIADZIN** - PR 9:1-6, Zech 3:7 - 4:9, HEB 9:1-10, JN 10:22-30.
2. **PR 29:2-7**, IS 18:7, HEB 2:14-18, MT 2:16-18
3. **S. of S. 8:14-24**, IS 27:11-13, I PET 5:8-11, JN 12:24-26.
4. **ROM 4:13-22**, MT 10:34-42.
5. **PR 6:1-5**, IS 33:5-8, ROM 8:18-27, LK 21:12-19.
6. **ROM 5:12-21**, MT 11:25-30
7. **ST. NERSES THE GREAT** - WIS 2:23 - 3:8, IS 57:15-16, HEB 13:7-9, MT 10: 16-22.
8. **EVE OF THE FAST OF ST. GREGORY** - IS 2:1-15, ROM 6:12-23, MT 12:1-8.
9. **WIS 8:7-10**, NAH 1:7-9, I COR 12:4-11, MK 6:45-52.
10. **PR 16:9-17**, BAR 3:31 - 4:4, I TIM 2:1-7, LK 7:1-10.
11. **ROM 7:1-11**, MT 12:9-15.
12. **WIS 6:11-21**, II COR 6:1-10, JN 16:1-5.
13. **ROM 7:12-25**, MT 12:15-21.
14. **ST. GREGORY THE ILLUMINATOR** - WIS 4:7-15, MIC 7:7-10, ACTS 20:22-32, JN 10:11-16.
15. **FATHER'S DAY** - IS 1:21-31, ROM 7:25 - 8:11, MT 12:38-45.
16. **WIS 3:1-8**, IS 48:16-17, II TIM 3:10-15, JN 15:11-16.
17. **DAN 2:1-49**, HEB 11:32-40, MT 24:9-15.
18. **ROM 9:1-16**, MT 13:1-8.
19. **STS. SAHAG AND MESROB** - WIS 8:7-10, IS 61:6-9, I COR 12:4-11, LK 12:32-40.
20. **ROM 9:17-27**, MT 13:16-23.
21. **ST. DERTAD THE GREAT OF ARMENIA** - WIS 6:2-10, IS 45:1-3, I TIM 2:1-7, LK 11:14-23.
22. **DISCOVERY OF THE WOOD CHEST OF THE HOLY VIRGIN MARY** - IS 2:5-11, ROM 9:31 - 10:4, MT 13:24-30.
23. **PR 1:1-9**, IS 41:1-3, HEB 12:1-7, MK 13:9-13.
24. **ZECH 3:7 - 4:9**, I COR 12:28 - 13:3, MT 23:34-39.
25. **ROM 10:5-17**, MT 13:31-42.
26. **II KG 13:14-21**, I COR 2:6-10, LK 4:25-30.
27. **ROM 11:1-12**, MT 13:43-52.
28. **TWELVE APOSTLES OF THE LORD** - WIS 9:9 - 10:2, EX 15:23-27, I THES 2:9-16, MT 9:36 - 10:7.
29. **EVE OF THE FAST OF TRANSFIGURATION** - IS 3:11, ROM 11:13-24, MT 14:13-21.
30. **ROM 11:25-36**, MT 14:22-36.

the services of these people who, with their varying qualities and capacities served the church for scores of years.

Musical entertainment was offered by Ms. Angela Benian who sang 'Anoush Karoun' and 'Hogherous Bes' with the accompaniment of her sister Ms. Margaret Benian on the piano.

Uncle Hermon addressed the gathering after he received an award for his dedicated services to his beloved community. He cried and made everybody cry.

Following tradition, the Prelacy honored two members of the Armenian/American community-at-large: Dr. John Manuelian and Dr. Raffi Hovanesian. The presentations were made, respectively, by Mr. Nazareth Emlikian and Mr. Nerses Chitjian.

This year was full of many anniversaries for our clergy headed by Archbishop Mesrob Ashjian. Archbishop Gorun Shrikian, on behalf of the Detroit Community, congratulated the Prelate on the occasion of the 25th anniversary of his ordination into

The Prelate introduces the award recipient clergy.

D. Constitutional Matters

The panel acted upon the proposals of the special committee and made its proposals to the Assembly in order to make some important changes in the By-Laws of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America. The adopted changes will be presented to the World Assembly for ratification.

Panel on Constitutional Matters

E. Budget, Finance and Audit

A total budget of \$940,000 was reviewed and adopted by this panel. This amount includes the renovation program of the Prelacy.

The Finance, Budget and Audit Committee. The agenda is quite serious.

The NRA also discussed two other subjects. The first was the recent affront made to the Prelate who, although had a valid visa, was refused entry to the Soviet Union. The following resolutions were adopted regarding this matter:

“The 1986 National Representative Assembly wishes to express its profound disappointment and concern for the recent denial of entry to the Soviet Union of our Prelate, His Eminence Archbishop Mesrob Ashjian.

We authorize the Executive Council to undertake inquiries and other appropriate actions at its discretion, with the responsible authorities in the U.S. to seek satisfactory explanations and/or redress.”

The second subject was Church Unity. After several hours of discussion and soul-searching and in view of recent publicity as well as the unwillingness of the Diocese to come forth with an answer to Article II-2 of the guidelines adopted in 1982 by the two NRAs, the Prelacy NRA passed a motion in which it decided to suspend the negotiations until such time that Etchmiadzin finds a resolution to the impasse created by its refusal to accept Article II-2 and until such time that the Etchmiadzin Diocese expresses a willingness to have sincere cooperation with actual initiatives.

ELECTIONS

Mr. Bedros Givlekian, Mr. Sarkis Shrinian and Mr. Antranig Tumalian were elected as members of the Auditing Committee.

Very Reverend Khajag Hagopian was elected to the Religious Council.

Mr. Nazareth Emlikian, Dr. Varant Hagopian and Mr. Harry Dombalagian were elected to the Executive Council.

ELECTION OF THE PRELATE

According to the By-Laws of the Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America, and in view of the fact that Archbishop Mesrob Ashjian's term of office had expired, the Executive Council requested a slate of three candidates from the Catholics of Cilicia. His Holiness Catholicsos Karekin II submitted the following slate:

Archbishop Mesrob Ashjian
Bishop Yartan Demirdjian
Bishop Yeprem Tabakian

The election was held on Friday afternoon, May 16, and Archbishop Mesrob Ashjian received 78 votes out of the 83 cast. Then, upon the proposal of the delegates, his election was accepted by acclamation.

The result of the election was reported to His Eminence, who had retired to the church offices, by Chairman of the Assembly, Colonel Harry Sachaklian. After acknowledging the election Archbishop Ashjian was led by a procession of clergymen to the church which was filled with delegates and guests. Following the canonical prayers, Colonel Harry Sachaklian, on behalf of the National Representative Assembly expressed congratulations and best wishes.

The Very Rev. Khajag Hagopian, speaking on behalf of the clergy, congratulated the Prelate and voiced the support of all clergy. Archbishop Moushegh Der Kaloustian, Chairman of the Religious Council presented Serpazan Hayr with a golden staff and invited the newly elected Prelate to address the Assembly.

Serpazan, after thanking the Lord, expressed his appreciation to His Holiness Karekin II, and the National Representative Assembly, with its clergy and delegates for their confidence in him. He reiterated his vow to serve, in this, his third term, God, the Armenian Church, and the Armenian Nation to the fullest of his ability.

Then in a moving moment he remembered his recent difficulties, but also expressed the happiness found in the support and guidance of the Bible. He quoted Paul in the First Corinthians (10:13):

“No temptation has overtaken you that is not common to Man. God is faithful, and He will not let you be tempted beyond your strength, but with the temptation will also provide the way of escape, that you may be able to endure it.”

Following the singing of “Aysor Kahanayabed”, the Prelate was taken in procession to the Assembly Hall where he received the congratulations of all the delegates. Serpazan Hayr, after thanking the NRA, commented on the composition of the NRA constituency, urging the churches to elect more women and younger people as delegates. He then highlighted the NRA decisions in the areas of Christian education, Armenian education, administrative matters, constitutional matters and the budget.

The Mayor of Dearborn, Mr. Michael Guido offered Serpazan the key of Dearborn but he made it clear it was the key of the hearts and not the treasures.

The Prelate commented on the unity talks by saying: “History is in the making. Sixteen years of endeavors through much tribulations, difficulties, and frustration are now facing the greatest of challenges. But, he warned, there are no victors and no losers: the victors are the Armenian People and the losers are the Armenian People. It is time that instead of words, actions should be taken and decisive choices should be made.” He cautioned, “we have to struggle for the common goal of one Nation under God. Our commitment to the unity of the Armenian Church is inalienable.”

Thus ended the 1986 NRA with the Serpazan's blessings and was followed with the singing of ‘Cilicia’.

IV. THE EXECUTIVE COUNCIL BANQUET

On Friday, May 16, the traditional closing banquet was held at the Holiday Inn, Detroit, Michigan. Close to four hundred people were present. Serpazan commenced the activities with an opening prayer and after dinner the Master of Ceremonies, Executive Council Chairman, Nerses Chitjian, initiated the program.

During the banquet, as is customarily done, four members of the Detroit Community received special awards on behalf of the Prelacy. They were: Mrs. Virginia Avedisian, Mr. Herman Torigian, Mr. Albert Sarkisian and Archdeacon Manoug Der Ovakimian. The introductions were made respectively by Yereznig Arpine Shrikian, Mr. Khachig Ghazarian, Mr. Percy Sarkisian and Rev. Dr. Gorun Shrikian.

It was a moving moment as the Church recognized

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿ

ԳԱՌԵԳԻՆ

ԾԱՌԱՅՑ ԶԻՍՒԽԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ԱՆՀԱՍՏԱՆԵՐԻ ԿԱՍՕՐԸ ԱՍՏՈՒՄՈՑ
ԵՒ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՄԲ ԱԶԳԻՍ ԵՊԻՍԿՈՍԱՊՈՍԱՊԵՏ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ՀԱՅՈՑ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿՈՒԿԻՈՑ,

ԾՆՈՐՀՔ, ԱԵՐ ԵՒ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆ Ի ՏԵՆԱՐԵԷ ԵՒ ՈՂՋՈՅՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ Ի ՄԷՆՋ ԵՒ ՕՐՀԱՌ-

ԹԻՒՆ ՅԱԶՈՑ ՄՐԲՈՑ ՀՕՐՆ ՄԵՐՈՑ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐԵՉԻՆ

ՍԻՐԵՅԵԱԼ ՈՐԿՈՒՑ ՄԵՐՈՒԽ ԵՒ ՀԱՐԱՋԱՏԻՄ ՄՐԲՈՑ ԱԹՈՒՈՅՍ

Տ. ՄԵՍՐՈՊ ԱՐՔԵՊԻՍԿ. ԱԶԾԵԱՆ
ԱՌԱՋՆԱՌԻՐԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅՈՑ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԹԵՄԻՍ
ՈՐ Ի ՆԻՒ ԵՈՐՔ, Ի ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՍ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ.

Միտի անճուռ ողբախոթեալք իմացանք Մեծագոյն Պաթըղմի Ս. Ստեփաննա եկեղեցոյ Հոգւոյ Հոլի՛ Սրբ. Տ. Քորդոմ Ա. Քնն. Յակոբեանի Մեզի ողբոյած ճամախէն, որ յառաջիկայ Մայիսի 24-ին որոշած են արծաճալալել շորթոյ ճշդ Ձեր Քանճանալական Ձեռնարկութեան 25-ամեակը:

Միտի պարտք կը զգանք Ձեր հոգւոյ ողբախոթեալքն այս յատկաճշտական եւ թեղմալից հանգրուանին ողբել Ձեզի Հարապետական Օրհնութեան այս Փիրոյ՝ որպէս արտայայտութիւն Մեր հայրական ջերմ սիրոյն, բարձր գնահատանքին եւ անվերապան քաջալերանքին՝ Ձեր անճին եւ մտրուացան գործունէութեան հաճութեամբ: Ձեզ ճանչցած ենք եղբ ողբ պատանի էրը՝ Հրոյս անճումի, եկեղեցափրկութեան առաքիճութեամբ վատարած: Ռազեկանք մտադրի Ձեր օրերէն մինչեւ այսօր, որպէս ուսուցիչ, Տեսուչ եւ այժմ որպէս Կաթողիկոս, մտաւե՛ն հետեւած ենք Ձեր քալելուն եւ գործունէութեան հաճողանքներուն, եւ որբախոթեալք ճանչցած ենք Ձեր մեջ գնդազոյն աստիճանի ճոխորտի մարդը, որ գիտէ իր ճոխորտի արտայայտել քազոյն եղանակներով — Անտարակնի քարոզութեամբ, կրթա-լուստիարակչական գործերով, գրական աշխատութիւններով, մշակութային ձեռնարկներով, վարչական-կազմակերպական օրինակելի մշտուններով: Թ՛ւ Անթիլիասի մէջ, թե՛ Հալապի, թե՛ Նոր Զորդայի եւ թե՛ Ամեիկայի մէջ այս բոլոր գործունէութեանց սքանչելի փաստերը սոռիք շօշափելի արդիւններու պերճախօս լեզուով:

Անոս ութ տարիներէ՛ ի վեր այճքան ձեռնաստրութեամբ կը վարէք Ամերիկայացոյց Արեւելեան եւ Քանճատայի թեմը, Ձեր աշխոյժ եւ կազմակերպական ջանքերը անբողջական ընծայաբերումով ի սպաս դնելով Ամերիկանայ մեր սիրեցեալ եւ պատուական ժողովորդին:

Մեր արօթքն է որ Աստուած Ձեր քսանցիճոց տարիներով ծառայութիւնները ընդունի որպէս իմնականութի պատարագ, Ձեզի պարգևէ՛ ճոր ոյժ, կրողի եւ անապար իմաստութիւ՛ն՝ ճորանոր իրագործումներով Ձեր անճամատարոյց պատարագին իմնախորտի անելի անճաշարոյր դարձնելու հաճար՝ ի վալելուն մեր պաշտելի հայ ժողովորդին, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան պատանակալ առաքելութեան ճանքուն մէջ, մասնատրաբար Սփիոթքի այս օրերու ամբնաթոմարին պայմաններուն մերքե: Թող Տերը Ձեր քալելոյ առաջնորդէ՛ Ս. Մեսրոպմիտո ոռիւով ...:

Ողջ լեզուք ի Տէր, գօրացեալ շնորհօք Սուրբ Հոգոյն եւ յաւելա օրհնեալ ի մե՛նք. Ամեն:

ԳԱՌԵԳԻՆ Բ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿՈՒԿԻՈՑ

ԲԱՐՋՐ. Տ. ՄԵՍՐՈՊ ԱՐՔ. ԱԶԾԵԱՆԻ ՅԱՐԳԱՆՔԻ ԾԱԳԿԵՐՈՅԹ, ՊՈՍԹՈՒՆԻ ՄԷՋ

Մայս 24-ի Շաբաթ, Երեկոյեան ժամը 7:30-11:30, Ուրբերթեանի Հայ Մշակութային եւ Կրթական Կեդրոնի «Յովնանեան» սրահին մէջ, տեղի ունեցաւ Բարձրաշնորհ Տ. Մեսրոպ Արք. Աշնանմբ քահանայապետի ձեռնարկութեան քաննչիւնքանակի առիթի կազմակերպութեան յարգանքի ճաչկերոյթը, 500 հայերգիներու, հոգեւորականներու եւ հրաւիրեալներու ներկայութեամբ:

Յարգանքի ճաչկերոյթը կը հովանաւորէր Հիւսիսային Ամերիկայի Արեւելեան Շրջանի եւ Գանատայի Թեմի Ազգային Իշխանութիւնը: Իսկ կազմակերպորդն ու նախաձեռնորդն էր Մեծագոյն Պոսթոնի Ս. Ստեփանոս Հայատանեաց Առաքելական Եկեղեցին, մասնակցութեամբ Նիւ Ինկլենտի շրջանի եկեղեցիներուն:

Եկած էին Ուսուցչն Փրովանսայն, Նիւ Եորքէն, Նիւ ձըրքէն, Քորոնթոյն, Քրոյչէն, Ազրինկ-Փիլտէն, Հարթֆըլտէն, Սերիոնեք Վալիէն, հոգեւոր հայրեր, ծխականներ, հոգաբարձական կազմեր: Եկած էին յարգանքի իրենց տուրքը տալու Առաջնորդ Սրբազան Հօր, որ մի քանի օրեր առաջ, Տիբերոյթի մէջ կայացած Ազգային Երեսփոխանական ժողովուրդին, յատաթիկայ քառամեակին համար վերջնաորում էր որպէս Առաջնորդ Ամերիկահայոց Ազեւելեան թեմին եւ Գանատայի: ձաչն անմիջապէս վերջ, օրուան հանդիսավար

«Հայրեմիճի հրատարակութեան խմբագրատեան Փէրդ Տօնապետան ներկայացուց պատուոյ սեղանի հիւրերը՝ հոգաբարձութեան ներկայացուցիչ Պր. Երաւանդ Գրաքեան իր կենդ հետ, Տիար Միխրան Կիւզիբան (Ս. Ստեփանոս եկեղեցոյ ապրող կեցանայրերէն), Արժ. Քորդոմ՝ Ա. Բին. Յակոբեան եւ Երէցիկերը, Տիպ. Արդիի Տօնապետան, Յարեւադը, Բարձր. Տ. Տաքեր Արք. Աարգիւսեան (Արեւմտային Ամերիկայի Կիլիկեան թեմի Առաջնորդ), Փռաթ. Բիւզանդ Նիդալեան եւ յարգելի կէնը, Հոգաշնորհ Խամակ՝ Մ. Վրդ. Յակոբեան (Քորոնթոյի հոգեւոր հովիւ), Կեդրոնական վարչութեան փոխ-ատենապետ Դովտ. Վարսանդ Յակոբեան եւ յարգելի կէնը:

Ապա, հանդիսավար Գէրոզ Տօնապետեան, մեծարանքի այս ճաչկերոյթ-հանդիսութիւնը բացուած յայտարարելով:

Բացման խօսքէն ետք, Հոգե. Խամակ՝ Մ. Վրդ. Յակոբեան կարգաց Գարեգին Բ. Կաթողիկոսի որբատար կոնքակը ուղղուած Յորեկեար Սրբազան

Հօր: Ապա յաջորդաբար ողջոյնի խօսքերով հանդէս եկան յանուն Ս. Ստեփանոս Եկեղեցոյ՝ Տ. Քորդոմ՝ Ա. Բին. Յակոբեան, Ազգ. Վարչութեան, Դովտ. Վարսանդ Յակոբեան, Ազգ. Կերթոնական Վարչութեան Խրատարան Սարգիս Բշռլեան:

Փեղարեւոտական քանչիւն իրենց մասնակցութեամբ քերտար Երկրի Ս. Ստեփանոս Եկեղեցոյ Շաբաթօրեայ Վարժարանի աշակերտներ՝ խմբական արտասանութեամբ, «Կոսթոտա» երգչակոմիտը դեմովարկութեամբ մահչաթիւ Բուրբէն Գրիգորեանի, մեներգներով՝ Քորդոմ՝ Ա. Բին. Յակոբեան, Ներսի թիւթիւնեան եւ Ալիսիա Նազգաշեան, բաշնակի ընկերակցութեամբ Օւաթէ Ադոնանի:

Օրուան գլխաւոր երկու բանախօսներն էին վատարակաւոր կրթական մշակ եւ մանկավարժ Փրօթ. Բիւզանդ Նիդալեան եւ Բարձրաշնորհ Տ. Տաքիւ Արք. Սարգիւսեան:

Փռաթ. Նիդալեան ներկայացուց հոգեւորականը եւ ուսանողը: Իսկ Տաքիւ Սրբազան անդերձնով եւ հայերէնով քառասուն վայրկեան տեւող իր համեմտուած երկթիվ անդրադարձաւ. Մեսրոպ Սրբազանի ուսանողական կեանքին՝ վերջիշեղով սպրուած դրուազները, ապա ծանրացաւ Սրբազան Հօր քաննչիւնք տարիներու վատարակին:

Տ. Քորդոմ Բին. Յակոբեան, Ս. Ստեփանոս Եկեղեցոյ կողմէ Յորեկեար Սրբազան Հօր նուիրեց կը դիմանկարը՝ գծաբար-թիւն Տիար Նորայր Տէր Բարսեւեանի եւ ոսկեայ ժամացոյց մը: Իսկ Յորեկեար Սրբազան Հօր դատարկերէն Տիար Տիգրան Պէտրիւսեան ազամանդակուր մասանի մը նուիրեց:

Ապա ելոյթ ունեցաւ Յորեկեար Սրբազան Հայրը, որ յուզուած օրուան մեծարանքի միջնորդուն, իր շնորհակալութիւնները յայտնեց Ս. Ստեփանոս Եկեղեցոյ Հովիւին, Հոգաբարձութեան եւ յայտասգիին մաս կազմող անձերուն: Մանրացաւ յատկապէս Հայատանեաց Առաքելական Եկեղեցոյ առաքելութեան, շեշտելով թէ մէկ է Հայատանեանց Եկեղեցին ուր որ ալ գտնուի ան:

Ներկաներ յոռնկայա արտայայտեցին իրենց յարգանքը:

Հանդիսութիւնը վերջ գտաւ «Կիլիկիա»յի երգերոյութեամբ:

Ձաչի սպասողկութեան ընթացքին, բաշնակի վրայ նուազեց ձէկրի Մուրատեան: Իսկ այս հանդիսութեան յայտագիրը գունազարդ եւ բովանդակալից՝ ներկաներու գնահատութեան արժանացաւ:

ADDRESS OF SARKIS TESHQIAN, ESQUIRE

*No person was ever honored for what he received
Honor was the reward for what he gave
Greatest is your reward*

Follower of Christ
Descendant of Sourp Mesrob Mashdots and
Vartans and the Armenian Saints.
Armenian by birth
Clergyman by profession
Pastor, preacher, minister, teacher and scholar
by choice.
Prelate of the Armenian Apostolic Church of
America, Eastern Diocese by election.

We are gathered here to recognize the man and
his anniversary of 25 years with priesthood.

The man of the cloth by definition is to be a real
man, a live man, a true man, a simple man, great
in his love, in his life, in his work, in his simplicity,
and in his greatness.

In Archbishop Mesrob are we blessed with a person
who has all the virtues.

Humble of heart
Pure of life
Seeker of justice
Steadfast in his faith
Charitable by nature
Mild in his manner
Servant to his God and his people

He has
The dreams
The love
The aspirations
And the hopes of an idealistic visionary
Not for himself but for his mission
And his flock

He is a person who is honest, sincere, and
capable all of which is attested to by the presence
of this gathering as each individual brings his personal
witness, commitment and dedications to the man.

Who shall ascend the mountains of the world,
or who shall stand in His Holy place?
The answer is of course in the Bible, by example:
“You call me Master and Lord and you say well,
for so I am. I therefore, I the Lord and Master,
have washed your feet. You also ought to wash
the feet of one another. For I have given you an
example, that as I have done to you, so you
should also do ... If you know these things blessed
shall you be if you do them.”

He is a servant and leads by example.

His life every day is his witness to his ministry
and he preaches as he walks through life for he
knows that it is no use walking anywhere to
preach unless he preaches as he walks.

No person was ever honored for what he received
Honor was the reward for what he gave
Great is your effort
Great is your reward

We are assembled here because you received and
were ordained clergyman.

We honor you not for what you received but for
what you have given and are giving.

Great has been and is your effort. The fulfillment
of your ministry shall be your reward.

On behalf of Central Executive Council and
through all the people I have had the privilege
of representing.

On behalf of each person assembled

On behalf of my bride Ardemis and finally on
my own behalf.

We congratulate you. Thank you for being who
you are. Thank God for having put you in our
midst and pray God for health and happiness to
you.

Boston, May 25, 1986

THE 1986 NRA

(Cont. from page 3)

priesthood and presented him with a gift. Then it was the turn of Serpazan to recognize many years of service by several clergy. He invited to the podium and offered special plaques to the following clergy for their years of devoted service to the Armenian Church.

RECIPIENTS:

Reverend Sahag Andekian	25 yrs.
Archpriest Mesrob Tashjian	25 yrs.
Archpriest Gorun Shrikian	25 yrs.
Archpriest Sempad Der Mkisian	25 yrs.
Archpriest Moushegh Der Kaloustian	25 yrs.
Archpriest Torkom Hagopian (absent)	25 yrs.
Archpriest Arsen Hagopian	35 yrs.

WOMAN OF THE YEAR AWARD

One of the dearest moments of the NRA was when Serpazan Hayr announced that the Woman of the Year Award was bestowed upon a dedicated member of the Armenian Community and parishioner of the St. Sarkis Armenian Apostolic Church, Bayside, New York, Mrs. Suzanne Hagopian.

Mrs. Hagopian was born and raised in Marseilles, France in a traditional Armenian family. She has lived her life in service of the Armenian church. Mrs. Hagopian and her late husband, Hovsep, were not only successful in business, but also were always ready to be of any assistance whatsoever to their people and church. In addition to their many activities and participation in groups and committees, they donated the St. Nerses Library collection of very valuable Armenian books to the Prelacy.

The Prelate introduces Mrs. Suzanne Hagopian, the Woman of the Year, 1986.

After the passing of Hovsep four years ago, Mrs. Hagopian continued to work diligently for the St. Sarkis Church School and the Prelacy Ladies' Guild. During the last year she made substantial donations towards the building of St. Sarkis Church of Bayside, to the Prelacy, and to the new Hatrenik building in Boston.

Mrs. Hagopian remembers her husband in whatever she does. She makes his memory a living shining light, a symbol of faithfulness and unmatched dedication. Mrs. Hagopian was deeply touched by this thoughtful gesture and thanked Serpazan Hayr and the attendants with emotional words of appreciation.

* * *

The closing remarks were made by the Prelate, who after this long and strenuous day for everyone, made some amusing remarks about the Detroit community; the "Highland Park Vanetisis," the "Delerey Keghetsis," and all the "Sepsastatis living around the Mourad Club." He remembered those who had passed away but had left to us a heritage of love and commitment. Srpazan singled out a few members of the community who had been of great help to the Prelacy: The great Armenian collector, Mr. Carl Soghoian and the proud Vanetisi, Mr. Robert Benian. Then, he asked Mr. Vahrich Avedisian to rise and be recognized as the representative for our Survivors. The audience applauded in recognition.

Following an overview of the results of the NRA an appeal was made for the people to continue their faithfulness to the Armenian Church and the Armenian Nation.

With the closing prayer, followed with the singing of "Cilicia", the banquet was concluded.

ADDRESS OF DR. VARANT HAGOPIAN

Partzhaschnor Der Mesrob Surpazan Arkyebiscobos Ashjian, Partzhaschnor Der Datev Surpazan Arkyebiscobos Sarkissian, Medzahark Deear Sarkis Teshoian, Hokeshnor yev Arjanabadev Hokyvor Hayrer, Verabadjeleener, Harkelee Badvoh seghane hoovrer, Arekeenazart koovrer, Seerei pargegannet, Yev, tangakeen, shad tangakeen Halastanyatz Arakelagan Yegeghetzvo Miromahner,

It is my distinct pleasure to bring to you the greetings of the Executive Council of the Eastern Prelacy of the Armenian Apostolic Church of America.

We wish to congratulate and to express our gratitude to the Parish priest, the Board of Trustees, and the local organizing committee of St. Stephen's Church of Greater Boston for arranging this gala affair in celebration of the auspicious occasion of the twenty-fifth anniversary of the ordination of our beloved Prelate. The expression of worthiness is meet and just, arjan yev eerav.

We thank all of you for being present here tonight. We are sure that your presence is an expression of your love and admiration for the person of the individual who is being feted.

To a man, the Executive Council is of the conviction that His Eminence is a person of enviable ability, is endowed with humility, possesses extraordinary commitment, and is a devoted servant of God and Nation. Thus, he brings credit to the cloth that adorns his shoulders.

And now coming to you, Surpazan, I bring to you the very best wishes of each and every member of the Council. Our wish for you is that God bestow upon you a long, healthy and productive life and we pray that He grant you the realization of all of your dreams. Moorazneroot eeraganatzooma.

Boston, May 25, 1986

ԾԵՂՔՈՒՍԾ ԶԱՆԳԸ

(Չար. էջ 8-14)

— Վա՛յ, նոր շինած պատի ցեփոցը մրտացալ դնել: Գնամ մի կէս ժամով կգամ, կթէ մնայ կը չորանայ:

— Եւ կը կգամ, մենակ չեմ ուզում մնալ.— սասց Գիւկկարը:

— Գաս ի՞նչ անես, ես չտես կը վերադառնամ: — Վախենում եմ:

— Լա՛ւ, գնանք: Երբ հասան եկեղեցու գրան երկրորդ պատին, Մեհօն սասց.

— Գիւկկարը ջան: Խնդրում եմ ժողով արդ պարտ արանքը եւ տես ինչ աւելորդ քաներ կան՝ քար, աղիւս, նեոնիք դուրս:

Գիւկկարը երբ մտաւ պատի արանքը, Մեհօն անմիջապէս կողքի մուտքը փակեց:

— Ի՞նչ ես անում, Մեհօն:

— Դէ՛ չմտա գնա՛, Հրաչի չես փախիր:

— Այդ տուտ է, զրպարտութիւն է, ես անմեղ եմ: Բարեք, ու ցե՛մէտը թափուեցին գլխին: Այլեւս նրա ձայնը չտուեց:

Մեհօն աղիւսները շարեց, սաղեց, նստեց այդ պատի տակը, ուր արդէն մահացել էր Գիւկկարը: Մեկն — ջիւղեց: Քնել էր երբ մի անարկու դէ՛մքով մարդ, ինչպարի նման, ժողեցաւ իրեն:

— Ուստա, ես տուտ եմ իսուել Գիւկկարը անմեղ է, Հրաչն կը անմեղ էր... սպեց ինչպարի նման ջի՛ծարդել եւ փախաւ անտարը:

Մեհօն շշմած էր: Քանդե՛լ պատը, շատ ու՛չ էր: Լոյսը բացում էր: Գիւկում լուս փոխուով կար Գիւկկարը փախել է Մեկեղ աղայի չեստ:»

Այդ օրը խաչը պիտի դնէին մեծ գմբէթին: Ժողովրդը հաւաքուել էր:

Բաճանան խաչը օրհնեց սուրեց Սենոյին: Մեհօն խաչը խրեց գոտին եւ սկսեց բարձրանալ գմբէթ: Հասաւ գագաթը: Ուսը տեղաւորեց, ամբարեց, ուզում էր իջնել, բայց ոչ ոք հասկաւ, ի՞նչպէս եղաւ ո՞րտեղ սահեց թէ ինչը իրեն վար նետեց: Մարմինը ընկաւ ճեղքուած գանգի ծօղը՝ դուրսը խփուեց գանգին, մի թուլ ձայն: Սենոյի գլխից ցայտած աղիւսն ունկեց գանգը: Յաջորդ օրը Սենոյին թաղեցին այն պատի տակ, ուր ողբ-ողջ թաղուած էր Գիւկկարը:

ՏԻՐ ԶՕՐԻ «ՍՊԻՏԱԿ ԱՂԱՒՆԻՆԵՐՈՒՄ»

Նստած եմ առանձնութեանս չեստ միտալին անհեռախ մէջ: Այսօր ունիմ կարծէջ չեստ մէկ ու կէս միլիոն խօսակիցներ: Ապրիլ 24 է դարձեալ եւ ես լուրեթամբ կ'ունկնդրեմ խօսակցութիւնը նահատակ հայրենակիցներու: Կը պատմեն, կը պատմեն... այդ պատմումին չետց՛հետէ օտարութեան մէջ ժանդ կապելու սկսած արիւնս կը գտուի կը մաքուի եւ իրենց կարմիր թէ ճերմակ գնդիկներու պատերազմին պորթլուսի, կրէտի, հայու զգացումս կը բռնկեցնէ... ինչո՞ւ... եւ կը յիշեմ...

Տարի մը առաջ էր տակաւին երբ Պիթեթայտի դպրեկանքին կից նահատակաց յուշարձանին առջեւ հաւաքուած էինք իւրմբ մը հայեր նահատակաց յիշատակին հովում կատարելու: 70 տարիներ անցած էին այն տարիին երբ մեր Թշնամին Յեղապատումիինքը մտաւ...: 70 ջահեր կը վարէին յուշարձանին շուրջ բոլորը: Բացերը անոնց կը փորձէին համբուրել, այրել երկնքի ճակատը. սակայն հաղիւ փել մը բարձրացած կը մարկին իրենց կրակէն բոց առած յաջորդին ձգելով այդ գործը...: Կը դիտուի լոյսը որ կը լուսաւորէր մեր սեփոյն երեւանը. եւ այճերս սերեւած բոցերուն մէջ ես տեսաւ Կոմիտասը «Պեղատաք» կրակի երգով, «նահատակ կենդանի»... տեսաւ Սիւսանիթն Հայու մաքուր թուրքը բերնին՝ ուղղած մարդկային արդարութեան ճակտին, եւ այդ մը մոխիր ձեռքին մէջ նահատակաց անհուններուն չեստ խառնելու: Տեսաւ Զօհրապը կէտիւր մը ձեռքին, արդարութեան կէտեզը՝ որու նմարին մէկուն մէջ ալխարհ ամբողջ իր խարդախութեամբ թեթիւ կը կշռէր ի գրեմսը մէկ անմեղ հայ նահատակի հողին: Տեսաւ Վարդաշանը անի մը կարմիր հող ձեռքին եւ որու ձեռքը մատերու բացուածքին հողը կարծես փշուր-փշուր կրակին մէջ կը մարուէր, արեան հոտ կ'առնէր, հայու խանձած արեան հոտ, որուն չեստ կուզայ ունեցերս լեցնելու մեռելաբոյր խունկի բոլորը: Մեռելաբոյր խունկին տեղ փել մը վառուց սրակէ սարկաւազ բուռովարի, մեր նահատակատեղը չեստ մեռնիր, անոնք կրակը դէմքերով կ'ապրին... փել մը վառուց, հողին անոր բոյրին կարօտը ունի... եւ կը յիշեմ դարձեալ, Տէր Զօրէն զարձին բարեկամս պատմեց՝ թէ՛ փոսեր կան Շատատէի աւազուտըր տարածքին որոնց մէջ ուկրներու կոյտեր՝ Հայ նահատակներու... եւ գարմանքով եւ հրաշք մը տեսածի իրարանցումով կ'աւելցնէր թէ զիտե՞ս արջաններ կային անոնց մէջ, սպիտակ անասններ՝ խուճիկներով... սպիտակ արջաններ անաստաին մէջ՞... ո՛հ բուճ պահպան հողիններ մեր նահատակ սերունդին:

Ամէն տարի Քալիֆորնիոյ նահանգին մէջ հին տարուան վերջին օրը մարտիկ՝ ձիւնի կարօտ, սպիտակ օրացոյցներու թերթիկները կը խոսեն եւ շէնքներու պատուհաններէն վար կը նետեն, կը ձերմկի փողոցը ամբողջ եւ երկինքը օրացուցաթիւն թերթիկներ կը ձիւնէ... հոն էր անցնալ տարուան այդ օրը եւ երբ կը քալէի աշխիւ դպալ թերթիկ մը Ապրիլ 24-ի թերթիկը: Առի ինամբով ծալեցի եւ դրի դրպանս, օտարը չկոխէ անոր վրայ եւ չանցնի...:

Զարմանալի է այս բոլորը կը յիշեմ այսօր, այս՝ իւրաքանչիւր հայու համար խորհրդաւոր եւ յուզիչ այս օրը: Կը յիշեմ դարձեալ, երբ մի քանի անիւներ առաջ պատահական մէկ գուգարիւրութեամբ կը գտնուէի Միջ-Ազգերու կազմակերպութեան շէնքին մէջ սրահներէն մէկուն մէջ, ուր գասախօսութիւն մը տեղի կ'ունենար մանուկները պատասխանելու նիւթին շուրջ: Իւրաքանչիւր երկրի ներկայացուցիչ, վարչապետ կամ նախագահ խօսք կ'առնէր... խօսք առաւ նաեւ Թուրքիոյ վարչապետը եւ ծափահարեցին... 71 տարիներ առաջ մանուկներու ջարդը կազմակերպող երկրի ներկայացուցիչին ծափ գարկին, փել մը անդին, արիւնս կ'երստ եւ յիշեցի քեզ Հայրիկ Սրիմեան: Այդ գաշնապիր չկար ստորագրելիք, Հեթանալե կաթնայ չկար բաժին առնելիք, «Երկաթէ Երեքեք»ը այլեւս Հեթանալին մէջ չի միուիր, կարծր է Հեթանան մարդոց սրտերուն պէս, եւ վստահ երբ ապրէիր այսօր «Հիւլեական Երեքեք» պերի շեփոհէր:

Եւ կը մտածեմ դարձեալ այս օտար եւ չեստար պներուն մէջ նստած, թէ մեր հողին «Երկաթէ եւ Հիւլեական Երեքեքները» դուրս էք մեր բարի նահատակներ, որ Ձեզ յիշելով, ձեզմէ ժառանգած մեր բարի արիւնով մեզ կը պահէ Հայ, եւ օտարութեան եւ առանձնութեան պահերուն կը խօսակցիք մեզի հետ հարազատի պէս: Եւ օր մը, պարծաւ առաւուտ մը Ձեր ուկրներուն վրայ կերտելիք Հայրենիքին յոյսը վառ կը պահէք մեր հողներուն մէջ ոյրով՛չեստեւ կը հաստատեն, որ ձեր աճիւններուն վրայ կերտուած մեր Հայրենիքին հիմքը ամուր կ'ըլլան, տուկուն կ'ըլլան եւ գօրատը. որով՛չեստեւ դուրս բարի էք, եւ մաքուր էք ձեր հաստաքը ձեր արեան պէս եւ անմեռ՝ սպաքալ սերունդներուն վրայ դրած ձեր յոյսը: Յարգանք ձեզ՝ «Այլաբակ աղանիներ» իմ ժողովուրդը...:

Նիւ Եորք
Սեփակ ՍՐԿ, ՔԻՆՏԻՐԾԵԱՆ
1986

LETTERS TO THE EDITOR

Last Fall an appeal was made to all "OUTREACH" readers for donations which would enable us to continue publishing our monthly newsletter. Along with this appeal, we had asked our readers to send their comments, suggestions or feelings about "OUTREACH."

We are now printing some excerpts from the multitude of letters that we received as a result of our request.

I am sorry that I couldn't make this check for a larger amount. I am 80 years old and on Social Security. God Bless you all. Keep up the good work.

Mr. Levon Najarian,
Binghamton, N.Y.

Good Luck and many more years!

Ms. Anahid Kerpichian,
Long Island City, N.Y.

"Outreach" should keep us readers and members, more in touch with the so called, "Church Unity" situation. Other than Onnig Marashian's article many months ago, there was no other information that I'm aware of. I would like to know of "their" thoughts and proposals. My personal opinion is that as long as Archbishop Torkom Manougian is in his present position, nothing really eventful comes of this situation.

Mr. Pete (Bedros) Stepanian

I am not disagreeing with the religious or educational articles in "OUTREACH," but do feel that in order to generate interest by your average parishioner, you should do more reporting about activities within the local parishes and do profiles about individuals in the communities, who give of their time to the Church. Human interest articles would create enthusiasm and interest.

If your current format is not changed, there is the possibility that 'You just won't make it'.

Jamaica Plain, MA

Sidon Travel & Tourism Inc.

In Cooperation with

AIR FRANCE

Presents

Armenia 1986

Los Angeles - Paris

- Yerevan Direct

17 days from \$1350

IT0AFLA0AO

Including: Air fare. Hotels,
Meals and Sightseeing
in Yerevan

GUARANTEED DEPARTURES

From July 8 to July 24.....	(15 nights/16 days)	\$1600
From July 22 to Aug 7.....	(15 nights/16 days)	1600
From Aug. 5 to Aug 21.....	(15 nights/16 days)	1600
From Aug. 19 to Sep. 4.....	(15 nights/16 days)	1500
From Sep. 2 to Sep. 19.....	(16 nights/17 days)	1650
From Sep. 17 to Oct. 3.....	(15 nights/16 days)	1600
From Oct. 1 to Oct. 17.....	(15 nights/16 days)	1500
From Oct. 15 to Oct. 31.....	(15 nights/16 days)	1350

RESERVATION APPLICATION

PRELACY OF THE ARMENIAN
APOSTOLIC CHURCH OF AMERICA
For information, call toll free (800) 826-7960

Name _____

Address _____

City _____ State _____ Zip _____

Departure date _____

I prefer: single; shared accommodations

Enclosed is my deposit check of \$500 for the above requested tour, payable to Armenian Apostolic Church of America. I understand that full payment, including single supplement, if applicable, is due 45 days prior to the departure.

Signature _____

Date _____

"A NATIONAL TRAINING PROGRAM FOR DEACONS AND ACOLYTES"

The Prelacy of the Armenian Apostolic Church under the order of Archbishop Mesrob Ashjian, is pleased to announce that from August 3 — 17, 1986, it will sponsor a National Training Program for Deacons and Acolytes at St. Stephen Priory in Dover, Massachusetts. The purpose of this program is to address, encourage and prepare those willing to serve their church and wanting to deepen their faith, knowledge and commitment to Christ, their church and people.

The theme for this program is, "The Church: A Mystery of Life and Service". There is a revival of young people within our church communities and a new spiritualizing interest in servanthood. We welcome this regeneration with gladness. Therefore, the Prelacy has initiated this special training program to refresh and deepen the knowledge and faith of our church.

The program will consist of two units that will be presented within a time period of two weeks, covering the Divine Liturgy, the sacraments, the church services, the hymns, the doctrine and history of the Armenian Church, the Biblical foundation of the church, teachings of the Old and New Testaments, Psalms and Prophets, plus much more.

We encourage all and any young adults interested, to participate in this learning experience of a lifetime. If you would like to attend, please fill out the registration form below and mail it to us as soon as possible. Hope to see you there!

REGISTRATION FORM

Although the cost to fund this program is significant, there will be absolutely NO CHARGE to you. The two week program will include all meals, lodging, participation in all training classes and activities. Since space is limited, participation will be offered first to the earlier registrants as room availability allows. Therefore, please send in your registration form as soon as possible to confirm, and no later than July 10, 1986. Confirmation and information will be sent to you upon registration.

- I would like to participate in only Unit #1 of the Training Program (August 3-10, 1986)
- I would like to participate in only Unit #2 of the Training Program (August 9-17, 1986)
- I would like to participate in the entire two week program (August 3-17, 1986)

NAME _____

ADDRESS _____

CITY _____ STATE _____ ZIP _____

TELEPHONE () _____ CHURCH YOU BELONG TO _____

Please mail to:

For More Information:

The Prelacy of the Armenian Apostolic Church
c/o Training Program for Deacons and Acolytes
138 E. 39th Street, New York, N.Y. 10016.

Call (212) 689-7810 (9:00 am - 5:00 pm)

ՎԵՐԱՆՈՐՈՒԳԵՑԻՔ ԶԵՐ ԳՐԱԳԱՐԱՆՆԵՐԸ ՆՈՐ ԳՐՔԵՐ, ՀԻՆ ԲԱՅՑ ՄԻՃՏ ՆՈՐ ԳՐՔԵՐ

1. Աւետարան Ատենի, Երուսաղէմ, 1967, 272 էջ\$22.00
2. Խորհրդատեար Ս. Պատարագի, Երուսաղէմ, 1927, 40 էջ11.00
3. Աւետարան ձալու, Երուսաղէմ, 1969, 362 էջ22.00
4. Տօնացոյց, Երուսաղէմ, 1970, 566 էջ11.00
5. Մաշտոց կամ Ֆրսարան, Երուսաղէմ, 1977, 440 էջ11.00
6. Օտարականը, Երիվարը, Երուսաղէմ, 1985, Բ. սուպր. 220 էջ11.00
7. Պատարագամատոյց. Հայց. Առաք. Եկեղեցւոյ, Հայերէն եւ Անգլերէն, Նիւ Եորք, 1950, 314 էջ27.00
8. Կարգ Նաւակտոնաց Եկեղեցւոյ, Նիւ Եորք, 1953, 112 էջ11.00
9. Տիեզի Աստուածաբանութեան, Սաղաքիա Արք. Օրմանեան, Երուսաղէմ, 1985, 258 էջ11.00
10. Գրիգոր Նարեկացի, Ստեան Ողբերգութեան, 1985, 1124 էջ15.00
11. Յակոբ Կարապետեց, Ամերիկեան Ծուրջկար, Նիւ Եորք 1986, 250 էջ15.00
12. Սարգիսայ Սարի Ամպերը, Մ. Գալչոյեան, Պէյրութ, 1986, 328 էջ7.00
13. Սահակ Պարգեւեան, Յ. Օշական, Անթիլիաս, 1985, 468 էջ11.00
14. Որբը տուն շինեց, Ֆիլիք Զաքարեան, Ա.Բ.Գ. Հ.տ., Անթիլիաս, 198530.00
15. Մուսա Տարի Գառստուն օրերը, Թրգ. Բ. Փափազեան, Անթիլիաս, 1984, Ա. 347, Բ. 267, Գ. 328 էջ: Իւրացանիւրը՝ Լաթակազմ՝ 15.00
Քոթիակազմ՝ 12.00
16. Քորոս Ռալին, Ռ. Դաւանան, Նիւ Եորք, 1984, 180 էջ7.00
17. Ամբողջական Երկեր, Նիկիո Աղբալեան, Ստատումներ Հ.տ. Գ., Պէյրութ, 1967, 474 էջ18.00
18. Ամբողջական Երկեր, Ն. Աղբալեան, Պոմ. Հայոց Գրականութեան, Հ.տ. Դ. Պէյրութ, 1970, 500 էջ 18.00
19. Արագի, Խմբագիր Պօղոս Մնացեան, Պէյրութ, 80 էջ10.00
20. Բանաստեղծութիւններ, Ծաղկ Շ. Աղջանեան, Նիւ Եորք, 1985, 142 էջ7.00
21. Երկեր, Դանիէլ Վարուժան, Երեւան, 1984, 576 էջ9.00
22. Ռոստոմ, Հրտ. Հ.Յ.Դ.-ի, Պէյրութ 1979, 444 էջ18.00
23. Միմոն Զատարեան, Ա. Հ.տ., Հրտ., Հ.Յ.Դ.-ի, Պէյրութ, 1983, 742 էջ20.00
24. Հայկական սարգայներ բարերու ընթացքին, Ֆրեդնո, 1985, 108 էջ25.00
25. Գէորդ Բալինջարեան, բնանկարային գեղանկարչութիւն, Երեւան, 1985, 96 էջ18.00
26. Յ. Ալվազովսկի, Ալպոմ, Երեւան, 1984, 240 էջ, Լաթակազմ՝30.00
27. Յ. Ալվազովսկի, Լոնտոն, 1980, Անգլերէնով եւ Քիթակազմ՝10.00
28. Աղբամար, Ստեփան Մնացականեան, 1985,30.00
29. Զուրա, Արգամ Ալվազեան, Երեւան, 1984, 152 էջ8.00
30. Զուարթնոց-Գազկաչն, Ք. Քորամանեան, Հայ Ճարտարապետութեան Յուշարձաններ, Երեւան, 1984, 140 էջ 10.00
31. Հայկական Մանրանկարչութիւն, Քորոս Տարօնացի, Երեւան, 19842.00
32. Հայկական Մանրանկարչութիւն, Երեւան, 19842.00
33. Հայկական Մանրանկարչութիւն, Աւագ, Երեւան, 19842.00
34. Հայկական Մանրանկարչութիւն, Դիմանկար — Պատկերներ3.00
35. Հայկական Խաչքարեր — Պատկերներ3.00
36. Հայկական Գորգեր — Պատկերներ3.00
37. Հայկական Ոսկերչութիւն — Պատկերներ3.00
- Հետեւեալ երկու գրքերուն համար մասնաւոր գին, մինչեւ Յուլիս 31, 1986
38. Հայկական Տարագներու Ալպոմ, Համագալային, Պէյրութ50.00
39. Ancient And Contemporary Armenia From The XIII Century B.C. Till XX Century A.D., Beirut 45.00

Please add \$2.00 postage/handling for each copy of these 2 books.

PROFILE OF THE NRA DELEGATES

	#	%
1. Born in:		
U.S.A.	35	43
Canada	0	0
Overseas	46	57
2. First Language Spoken:		
Armenian	48	58
English	34	42
3. Age Level:		
20-29	2	4
30-39	7	8
40-49	13	16
50-59	25	31
60 +	33	41
4. Male	77	93
Female	5	7
5. Clergy:	13	16
Layperson:	69	84
6. Education:		
High School	24	31
College	17	22
Graduate/Professional School	32	41
Other	4	6
7. Occupation:		
Business Occupations	14	17
Professional (i.e. engineer, M.D.,	39	47
Trades (Electrician, etc.)	3	3
Other	27	33

ANALYSIS OF

NRA DELEGATE PROFILE DATA

1. Location of birth: 46 delegates were born overseas. 35 were born in the U.S. 57% of the delegates were from overseas and 43% native born. It is interesting to note that if the 16 delegates from Canada, all of whom were born overseas, were removed from the total, the percentage breakdown would shift significantly. 54% of the delegates would be native born.
2. First language spoken: 48 delegates or 58% of the total spoke Armenian as the first language. 34 delegates or 42% spoke English as the first language. This is compatible with the breakdown in item 1.
3. Age levels: 22 delegates were in age level 20 through 49 or 28% of the total. 58 delegates were in the age levels from 50 to 60 and over for 72% of the total. The largest category of delegates were in the age level 60 and over for a total of 33. One may assume

ՀԱՅՐԵՐՈՒ ՕՐ

(Շաբ. Էջ 1-ԷԳ)

արժանիքները:

Շատ է թիվը անոնց, որոնք կենքի ճանապարհին, փորձությունաց փոթորիկներու ընդմէջէն, դիւրութեամբ կ'ենթարկուին արտաքին ազդեցութեանց եւ պարագայական միջամտութեանց, փոխելով իրենց իսկական գոյնը, իրենց իսկական նկարագիրը:

Ճշմարիտ այրը եւ հայրը ա'յն մարդն է, որ գմբդուտի մը նման, չի' փոխը իր հարազատ գոյնը, նկարագիրը, ողբն ալ պարագաներն ու պայմանները պարտադրեն: Ժամանակի բոլոր փոփոխութեանց, անհարազատ հայրը, կը պահէ իր արժեքատու ինքնութիւնը եւ այդ ինքնութեան կարգաձեւ փայլքն ու գեղեցկութիւնները:

Ճշմարիտ հայր մը կը ճանչցուի նաեւ ընտանիքի անդամներուն եւ իր շրջապատի մարդոց հետ վարուելու իր կամեցողութեանն եւ ընթացքին: Շատ յաճախ կոպտութիւն եւ անքաղաքակրթութիւն կը գործածուի, երբ գործ ունենանք ընկերային շրջանակի մարդոց հետ: Շատ անգամ կը փորձուինք ընթացառանկ, հիմնուած նախապաշարունակներու, քան սկզբունքներու եւ կամ տրամաբանութեան վրայ:

Հայրերու Օր է եւ սրտազին պարտականութիւն կը սեպել շնորհատրեմ ազգակից մեր հայրերը, որոնք իրենց արդար վատտակին խառնած իրենց արդաք քրտինքը, շինած ու չէնցողացած են հայրենական օճակները, երկիր են վարած ու հայրութիւն պահպանած: Հողագործ մեր ժողովուրդի կողքին, ունեցած ենք նաեւ գրողն ու դատախազը, նկարիչն ու արձանագործը, հոգիի եւ մտքի լուսատրիչները, որոնք իմացական հանձարին շողով լուսատրած են աշխարհը հայոց:

that communities elect older candidates to the position of NRA delegates where there is a larger number of candidates to choose from on the basis of their length of experience as church trustees and community leaders. It was observed that the younger NRA delegates came from smaller communities in the Prelacy such as Racine, Waukegan, and Niagara Falls.

4. Male/Female: 77 or 93% of the delegates were male. This total also includes clergy delegates. 5 or 7% were females. This is understandable in view of the reluctance of most church communities to elect women as delegates to the NRA. This is not a subjective judgment but an objective fact.
5. Clergy/Layperson: 69 delegates or 84% were lay people and 13 clergy or 16% were clergy.

6. Education: 24 delegates or 31% were high school graduates. 17 delegates or 22% were college graduates. 32 delegates or 41% of the total attended graduate or professional schools. 4 delegates or 6% listed "other" would have included trade school, apprenticeship, or seminary. It is believed that some of the clergy identified "other" had some high school and college. In any event, it would appear that this NRA delegate group was a highly educated one. A total of 63% of the delegates attended college or higher.

7. Occupations: 14 delegates or 17% were in business occupations. 39 delegates or 47% were in professional occupations. 3 delegates or 3% were in trade occupations and 27 delegates or 33% were in the "other" category which included clergy, retired, and other occupations not clearly identified.

Discussion: This data by itself is incomplete since there is no basis for comparison with past NRA Assemblies. However, the data still evoked considerable interest in terms of NRA delegate characteristics. It would be important to continue this analysis in the future.

Changes should be made as follows:

- a. Education category should identify seminary as an institution for education.
- b. Occupation category should clearly identify Clergy as occupation.
- c. Other categories should identify examples so that appropriate answers/responses can be given.

Although the NRA delegate count is heavily skewed toward males, it is doubtful whether anything can be done to change it except making this data available to the church communities. It has been suggested that in church elections, women tend not to vote for women where there are large numbers of male candidates.

Յարգա'նք յիշատակին բոլոր այն հայրերուն, որոնք մեզի հետ չեն այլեւս, եւ որոնց անկողնիցի վատտակին առջեւ, երկիւղածութեամբ կը կատարէինք:

Յարգա'նք բոլոր ա'յն հայրերուն, որոնք կը շարունակեն ընտանիք կազմել ու ազգ պահել: Բայց կայ նաեւ ուրիշ պայման մը, որպէսքէ կարենանք արժանաբար ճշմարիտ հայր կոչուիլ: Չի' բաւեր ֆիզիքական աշխատանքն ու նիթական ապահովութիւնը: Ամէն ունեւոր մարդ, ազնուական չի' կրնար ըլլալ: Պրամով գուցէ կարենանք գնել նիւթեղէն շատ մը կրկը, բայց չենք կրնար տիրայն գեղատրութեան եւ ներդաժումութեան, սիրոյ եւ համեստութեան, պարիշտութեան եւ ազնուութեան: Չի' բաւեր զարգանալ եւ ուսման բարձրագոյն մակարդակ հասնիլ: Աշխարհի լաւագոյն անձերը, շատ գարգացած մարդիկը չեն: Այսօրուան մեր ընկերութիւնը աւեիկ պէ՛տք ունի բարոյապէս գոբաւոր ու պարաստուած անձերու, քան աստղաճառորդներու եւ կամ ճարտիկ բաղաբազմաներու: Ողբան իմացական գարգաւը մտնը կարեւոր կը նկատուի, նոյնքան եւ աւելի՛ բարոյական գեղակցութիւնը, որպէսքէ սրտի երկտասարդութիւնը, մեր նոր սերունդը, կարենանք փրկել ժամանակի ապարարոյ յորձանքներէն: Զգուշ ըլլալու է, որ կու՛լ չեմբռնը եւ մեզի հետ չանյայտանան ժառանգուած ազգային եւ ընտանիքային մեր սրբուրանները, որոնք պահպանած են հայ ժողովուրդի բարոյական ամբողջը: Հայ մօր հետ, ընտանիքի հայրն ալ եղած է արթուն պահալը բարոյական այդ ամբողջին:

Հայրերու Օրուան արթիւ, հարակալն թելարդութիւնն է, որ մտքին հետ մշակենք նաեւ բարոյականը, սիրտը հողին, որպէսքէ բարոյական եւ ինքնազան հաւատաւանդուած արժանիքներով, կարենանք նուաճել կենսիկ բոլոր դժուարութիւնները, եւ Աստուծոյ կամեով պսակուիլ արժանաւոր խայրի կոչուելու բարձրագոյն պատիւով:

THE CHICAGO COMMUNITY FUNDRAISING

FOR NEW CHURCH REACHES ALMOST \$1,000,000

Saturday, May 17, will remain an unforgettable date for many years to come for all those who attended the banquet hosted by the Board of Trustees and Fundraising Committee of the All Saints Armenian Apostolic Church. Over 350 people were the guests of Mr. and Mrs. Mark Markarian who spared no expense in preparing a stately dinner at the Hyatt Regency Hotel. In conjunction with the dinner the Hamazkain Ani Dance Group, which was flown in specially for this event, offered a bouquet of Armenian folkloric dances.

Among the guests were: State Dept. Council Edward Derwinski, Chairman of the Statue of Liberty-Ellis Island Foundation Committee Mr. Armen Avedisian and the Prelate of the Armenian Apostolic Church of America, His Eminence Archbishop Mesrob Ashjian.

From left to right: Mrs. Pearl Markarian, Mr. Mark Markarian, Mr. Armen Avedisian, and Archbishop Mesrob Ashjian

The Master of Ceremonies was Mr. Nerses Chitjian, Chairman of the Executive Council of the Armenian Prelacy.

Mr. Mark Markarian delivered a very emotional speech after which, in an air of great enthusiasm, the fund raising began building on the previous figure of \$304,000. By the end of the evening the amount raised reached \$869,000 and on Sunday it leaped to \$912,000. The Markarians have pledged in excess of \$300,000 and as Mr. Markarian said with vehemance: "the end is not in sight."

'ARMENIAN MINIATURES FROM ISFAHAN'

Dear Booklovers,
We are happy to announce the publication of the book 'Armenian Miniatures from Isfahan' which is a masterpiece in its field.

The book was prepared by Siraprie Der Nersessian and Arpag Mekhitarian with a preface and introduction by His Holiness Catholicos Karekin II.

We had announced a special price valid until June 30th, 1986, however, due to currency fluctuations, we are adjusting the suggested price and are offering this book at a pre-publication price of \$44.00. After June 30, 1986, the price will be \$60.00.

Prelacy Bookstore

To order, please use form below

Enclosed is my check in the amount of \$ _____ payable to the Armenian Prelacy Bookstore.

Copies at \$44.00, plus \$2 postage and handling for each copy.

Name _____

Address _____

(Zip) _____

Telephone (____) _____

ՃԵՂՔՐՈՒՄԾ ՉԱՆԳՂ

(ԼԵԳԵՆԴ)

Վանից հարա-արեւելք, ութնուներ քերտներ հետո, մի գիւղ կար, որ կոչուում էր «ՍՈՒՐԻ ԱՍՏՈՒՄԱՆՈՒՆ» կամ «ՏԻՐԱՍՏՐԻ», բայց գիւղացիները աղաաղուում ձեռով արտասանում «ՍՈՒՐԻ ԱՍՊԱՐԱՆՈՒՆ» կամ «ՏԻՐԱՍՏՐԻ»։ Այդ գիւղից, եթէ ոտքով գնալիք, հազար տաս րուպէ կը տեւէր Տանապարհը։ Շինուած էր մի քարի բլուրի վրայ, չորս կողմը կրածիտէ եւ, որձաքարերով շրջապատուած եւ հինց այդ քարերն էին որ տաշուել էին եւ նրանցով կառուցել։

Ո՞վ էր կառուցել։
ձիշտ տեղեկութիւն տուող չկար։

Ո՞վ է կառուցել։
Հակասական պատասխաններ էիր ստանալու։
Ո՞մանք ասում էին, որ կառուցողը եղել է Ուստա Սանուկը։
Ո՞մանք ասում էին նա չի կառուցել, որովհետեւ այս վանքը շինուած է ԱՂԹԱՍԱՐ-ից շատ յետոյ։ Ախթամարի կառուցողը եղել է Սանուկ, ուրեմն երբ այս վանքը շինուում էր Ուստան այլեւս մեռած է եղած։

Շատերն ասում էին, որ շինել է Ուստա Սենօն, բայց մեր գրքերում չի յիշատակուում նրա անունը։ Սենք ընդունում ենք, այս անձանիք Ուստան եւ համարենք նրա շինած։

Ուրեմն եկեղեցին շինել է Ուստա Սենօն։
Ամէն Օգոստոսին այդ վանքի տօնն էր, որ տեւում էր 15 օր։

Կոյրեր, հայծանդամներ, բորոտներ եւ ամէն ձեւի հիւանդութիւն ունեցողները գալիս էին բուժուելու։ Այդ Սուրբին հաստուում էին ոչ միայն հայերը, այլ նաեւ փրւոտները, թուրքերը եւ ասորիները։

Մի անգամ հարցրինք գիւղի ծերուկ քահանային՝ Տէր Գրուկին։
— Տէր Հայր, այս եկեղեցւոյ շուրջը մի առապել կայ, դուք ծանօթ էք։
— Մանօթ եմ։
— Կարո՞ղ ես մեզ պատմել։
— Երեւաններ, ինչ որ պատմելու եմ լսել եմ, իսկ ինձ պատմողն էլ լսել է իր պապից եւ հասնաբար նա էլ իր պապից։
— Այդ կարեւոր չէ։
— Շարունակեցէք, Տէր Հայր։
— Սենօն ունեցել է մի շատ գեղեցիկ կին՝ անունը Գուլկարը։ Չուսհիւր էր նա, նա՛հիր նրա սեւ ու խոշոր աչքերին, կամար յոճաբերին, երկար մազերին, կարապի վզին, մորթի սպիտակութեան, դէմքի գեղեցկութեան։
— Տէր Հայր, դու տեսե՞լ ես նրան, ասաց մեր տղաներից մէկը։
Բոլորս ծիծաղեցինք։
— Այ քեզ յիմար Հայրց. — ասաց Տէր Հայրը։ Ախմախ, էս որ պատմում են, քո եօթ պապն է չէր ծնուել։
— Մի խանգարէք. — շարունակեցէք։
— Երկուքն էլ սիրում էին իրար, ոնց որ Լէյլի-Մէջնուն։ Սենօն յաճախ մի երկու օրով քաղաքիցում էր։ Կինը մնում էր մօր հետ։ Հապարաւոր սրկիկա ազգեր հետեւում էին նրան։
Սենօն մի աշակերտ ունէր Դազէս անունով։ Կեղծաւոր, նենգ ու դատաճան։ Նա իրեն այնպէս էր ցոյս տալիս, կարծես սուրբ սխտոր լինի։ Սենօն հաստում եւ վստահում էր նրան։ Նա էլ ամէն հնարքներ քանցում էր իր վարպետի վստահութեանը շահելու համար։
Նա գիւհը ցերեկ մտածում էր թէ ինչպէ՞ս անի որպէսզի կարողանայ Գուլկարին ձեռք ձգել։
Մի օր Դազէս, քաղաքիցով մտնեցաւ Սենօնին եւ ասաց.
— Վարպետ, մի քան եմ ուզում առել, իս չես վշտանայ։
— Ինչո՞ւ պիտի վշտանամ. ասա։
— Երէկ քրտական մի առակ միտքս եկաւ։
— Ասա։
— Առածը ասում է. — Երբ տնիցը շատ ես քաղաքայեւու, կինը ու զէնքը հետը վերցրու։ Երկուքն էլ վտանգաւոր են։
— Տազէս, լեզուիդ տակը մի քան կայ, ասա։
— Հաւատայ, վարպետ, օր ոչ մի վատ քան չկայ։
— Միտքը պարզիր։
— Գիւլկարը շատ խորոտ է։
— Յետո՞ւ։
— Նրան մենակ թողնել այս շնորհ մօտ՝ վտան-

գաւոր է։
— Ես Գիւլկարդի վրայ վստահ եմ, նա առաքինի մի կին է։
— Ես քեզանից աւելի վստահ եմ։
— Հապա էլ ի՞նչ։
— Ի՞նչ գիտնամ չար մարդիկ շատ կան։ Բամբաստողներ էլ շատ։ Փսխում են։
— Ի՞նչ են փսխում։
— Փսխուակը կը լսուի՞։ Լաւ քան չեն փսխայ։
— Որ ի՞նչ։
— Իբրեւ թէ Սելիթի տղան Հրաչը սիր է կապել Գիւլկարդին։
— Իսկ Գիւլկարըը այդ գիտե՞. Նա՞ էլ սիրում է նրան։
— Էր մէկը չգիտեմ։ Ո՞վ գիտէ, կարող է պատահել։
— Սենակ նա չէ, բոլոր ջահիլները խենթանում են նրա համար։
— Թող խենթանան։ Գիւլկարդը իր ականջը ցոյց չի տար նրանց։ «Քնած հաւը կորէկ է տեսնում երազում։»
— Էր լաւ ասացիր։
Մի օր էլ Սենօն Դազէսին տուն զրկեց նոր խարտոցը բերելու։
Գիւլկարը ջան, մեռնիմ էր բոյիք, ուստին էն մեծ խարտոցն է ուզում։
Գիւլկարըը անմիջապէս տուեց։ Դազէսի տանըը տեղից չէին շարժուում։
— Էլ ի՞նչ ես ուզում. — ասաց Գիւլկարըը։
Բան չեմ ուզում, խորոտ աղիկ։ Մի քան ասեմ չէ՞ս ներդանայ։
— Սենօն, որ մի քանի օրով հեռանում է, մենակ չէ՞ս նեղուում։
— Նեղում եմ։
— Չե՞ս մտածում, որ նա էն գիւղերում՝ սիրուն կնիկներէ հետ քէճ է անում։
— Լսիր Դազէս, մէկ էլ այդ տեսակ քաների մասին չիտես։ Սենք իրար պաշտում ենք եւ հաստուում։ Նա ինձ երբեք չի դատաճանում, ես էլ նրան։
Դազէսը գլուխը կախ հեռացաւ։
— Ուշացար Դազէս. — ասաց Սենօն։
— Գիւլի տղաները, էս նոր գործիքը որ տեսան, խնդրեցին որ նայեն։
Դազէս տեսաւ իր դաւերը չեն յաջողում։
Մի օր էլ գնաց Սելիթի տղային մօտ։
— Լաւ լուր եմ բերել։
— Ի՞նչ է լաւ լուրը։
— Ես գիտեմ, որ դու խենթի նման սիրում ես Գիւլկարդին։
— Ի՞նչ օգուտ։
— Նա էլ քեզ է սիրում։
— Մի ծաղրիր։
— Ուզո՞ւմ ես այնպէս անեմ, որ միտսին փախէ՞ք։
— Քեզ քանն ոսկի կտամ։
— Նաղա։
— Տաս ոսկի։
— Մի ամիս պիտի համբերես։
— Լաւ։
Ռուսաստանից, մի հրաշալի գանձ էին բերել։ Ասում էին եօթ ձեւի ձայն է հանում։ Սենժիտուարութիւն կար այդ գանձը կախում համար։ Սենօն երկար մտածեց եւ հնարը գտաւ։
Չորս հսկայ գովէչներ բերել տուեց։ Մի մեծ ճակարակ շինել տուեց եւ կանեփի մի հաստ պարան հիւանել տուեց։
Չանգալատունը կանգնած էր Դազէսը։ Ներքեւում ճիշտ գանձի տակ Սենօն։
— Սկսեցէք. — գոռաց Սենօն։
Վերեւում Դազէսը կեղծ ձեռքին էր, որպէսի երբ գանձը հասնէր իրեն, կերը ձէ՛ր գանձի կեռին։
— Քէճե գովէչները։
Դիտարուլթեամբ շարժուեցին անասունները։
Չանգը գետնից պոկ եկաւ։
— Քէճեք գովէչները ... քէճեք։
Որքան գովէչներ հետեւում էին, գանձը այնքան բարձրանում էր վերեւ։ Յանկարծ, մեծ որոտումով եւ գնկոցով գանձը ընկաւ Սենօն-ից մէկ մէթը հետո։ Իբրեւ թէ Դազէսին չէր յաջողուել պարանը քցել կեռին։ Նրա նպատակն էր ջարթալիել Սենօնին, բայց Սենօն այդ քանը չըբրտնեց։ Սենօն մօտեցաւ գանձին։
— Այս ի՞նչ եղաւ։ Ստեցաւ գանձին։ Չանգը ձեկբուել է, նա այլեւս պիտեպակն չէ։ Դազէսը վար իջաւ։ Կեղծաւորի նման լաց էր լինում։
— Հապա ո՞նց կը լինի Ուստան։
— Այս գանձը այլեւս չի դողանջելու։
— Աչքս բոտանար. — ասաց Դազէսը։
Անցաւ մի երկու ամիս։
Մի օր Սենօն ծիսաւորիկը տուեց Դազէսին եւ ասաց.
— Գնա՛ տնից մի քիչ թուրուս բեր։
Սենօն շատ էր յոգնած։ Մի րոպէ պարկեց եկեղեցու շնիքին եւ մի ահուկի երաց տեսաւ։
Երազում ինքը մի ողորդ էր։ Սան էր գալիս անտառաներում։ Տեսաւ մի մեծ գալ, որ մի գառնուկ բերան բռնած տանում էր։ Նշան առաւ խիթեց։

Գալը ընկաւ։ Գառը ազատուեց։ Յանկարծ ինքը ախորժակ ունեցաւ, հում-հում այդ գառան միտը ուտելու։
Լսեց Դազէսի ձայնը։
— Ուստա՛ վեր կաց, թուրուսը բերի։
Սենօնին մի տեսակ բողոց էր բռնել։
— Բերի՞ր։ Ո՞վ կար տուներ։
— Տանն էին։
— Ովքե՞ր։
— Խաթուն Գիւլկարդը։
— Մէրս չտեսա՞ր։
— Չը տեսայ։
— Էլ ո՞վ կար։
— Էլ ո՞նք։
— ձիշան ասա, լեզուդ կը կարեմ։
— Լեզուս առաջ չի գնում։
— Խօսի՞ր։
— Իչեան Սելիթի տղան Հրաչը։
— Ի՞նչ էին անում։
— Էտեղ էին։
— Դու որտեղից նայեցիր։
— Հերթիկից։
— Ասում եմ ի՞նչ էին անում։
— Չիտեցայ։
— Նստու՛ւկ էին։
— Զէ՛։
— Հապա՞։
— Պառկուկ էին։
— Ի՞նչպէս։
— Մէկ մէջքանի։
Եկեղեցին փուկ եկաւ Սենոյի գլխին։ Չար կառկածը արդէն էր իր միտքը, հիմա լսում է այն՝ ինչ որ մտածում էր։
— Լսիր, Դազէս, մեծ կտորը ականջը կը թորնեմ, եթէ մէկին պատմելու լինեա այս մասին։
— Համկացայ, Ուստա։ Համը կը լինեմ գերեզմանի նման։
Սենոն մի ծխախոտ փաթեթից, վտոեց, ծուխը մէկ շնչով ներս քաշեց։ Իրիկունն իջաւ, տուն գնալու ժամանակն էր։ Ինչպէս պիտի նայէր, խօսէր նրա հետ։ Տուն մտաւ, նախորդ օրերից աւելի գուրթ դէմքով։
— Եկա՞ր, Սենօ ջան, կարօտել էի։
— Հա՞.՝ Դէ որ հրպէս է էր քո խորոտ շեմշատ ձեռքերովդ մի թաւ պար թան տուր։
Այդպէս անցան մի քանի օրեր։
Եկեղեցին վերջացաւ։
Եթ ռարէ տեսեց ամբողջ շինութիւնը։
Մի օր էլ տեսան, որ Սենօն մի երկրորդ հաստ կամար է կապում դրան։
— Էս ինչո՞ւ համար է վարպետ։
— Ամբողթեան համար։
Երբ մենակ էին Դազէսի հետ կանչեց նրն եւ ասաց.
— Դազէս, առ այս 15 ոսկին եւ Հրաչի գործը կարգարդիր։
— Մինչեւ կես գիշեր կը կարգարդեմ։
— Գնա՛։
Սենօն մնաց մենակ։ Դրան երկրորդ պատերը պատրաստ էին։ Իրարից մէկ մէթը տարածութիւն ունէին։ Մէկը լեցրեց, ուստեց միւսը թողեց եւ գնաց դէպի տուն։
Այդ վայրկեաններին Դազէսը Հրաչի հետ գուրս եկան գիւղից։
— Հրաչ ջան, ասաց Դազէսը, Գիւլկարըը հիմա անտառապահի խրճիթումն քեզ է սպասում։ Երկու հատ էլ ձի եմ առել, կ'երթանք, դուք կը նստեք ձիաները եւ արագորէն կը գնանք դէպի Ռուսաց հողը։ Բերկրում մէկը կայ՝ անունը Սարգսը, այս երկուողը կտատ նրան, նա ամէն քան կը կարգարդի։
— Որքե՞ս դրամ ես տուել ձերին։
— Տաս ոսկի։
— Անա քեզի 25 ոսկի, աւելորդը այնտառանքիդ համար է։
— Պէտք չի, միայն ձերու դրամը տուր։
— Ո՛չ, ո՛չ վեցրու։ Հալալ է քեզ
Գնում էին անտառով։ Այդ անտառու մի մասում մի տղմուտ ճահիճ կար։ Անցնում էին նրա եզերքով։ Հրաչը չգիտէր։ Երբ հասան եզերքին, Դազէսը ուժով Հրաչին հրեց դէպի ճահիճը։ Այնտառում էր դուրս գալ չէր կարողանում։
— Դազէս ջան, ձեռքդ ինձ տուր, ազատիր ինձ, 100 ոսկի կտամ։
Դազէսը փախաւ Հրաչից։ Տիրմը կամոց-կամոց ներս էր քաշում Հրաչին։ Նա կուր գնաց։ Սենոյի մայրը մի երկու օրով գնացել էր Խառակունիս մեծ արջիան մօտ։
Սենօն սուրբականից աւելի գուրթ էւ ուրախ տուն եկաւ։ Գրկեց կնոջ, պիտա համբուրեց եւ ասաց.
— Գիւլկարը, ջան, մենակ իս չե՞ս նեղում։
— Նեղում եմ, աչքերս դուրս քեզ եմ սպասում։
— Դի՛ր։
— Կերան խմեցին։ Սենօն այսօր սուրբականից շատ խմեց։ Մի քիչ երկարեց թախտին եւ հապա մէկից վեր ցատկեց։